

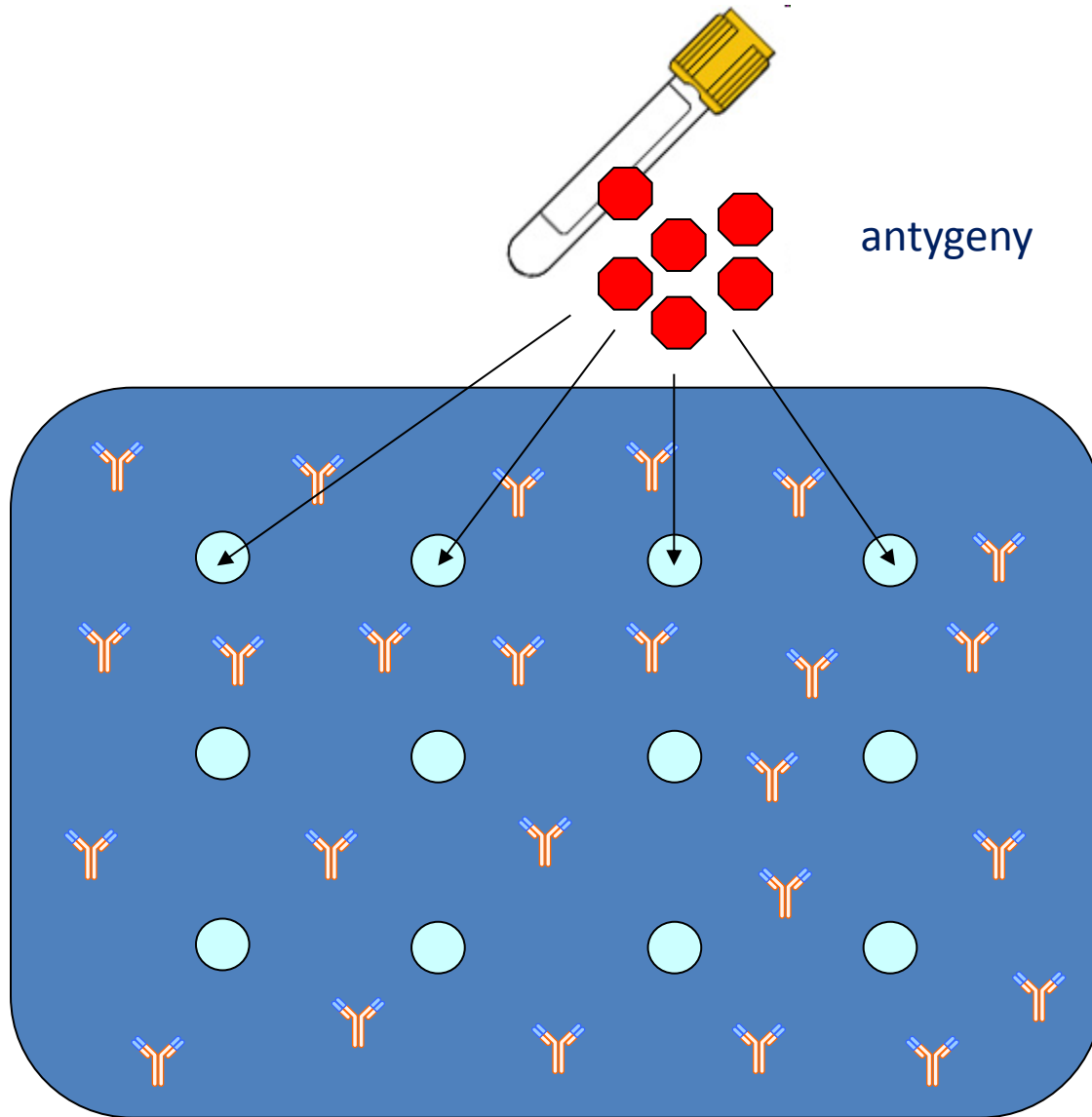
Ocena ilościowa reakcji antygen - przeciwciało

Mariusz Kaczmarek

Metody ilościowe oparte na tworzeniu immunoprecypitatów

- immunodyfuzja radialna wg Mancini
- immunoelektroforeza raketowa wg Laurella
- turbidymetria
- nefelometria

Immunoddyfuzja radialna wg Mancini

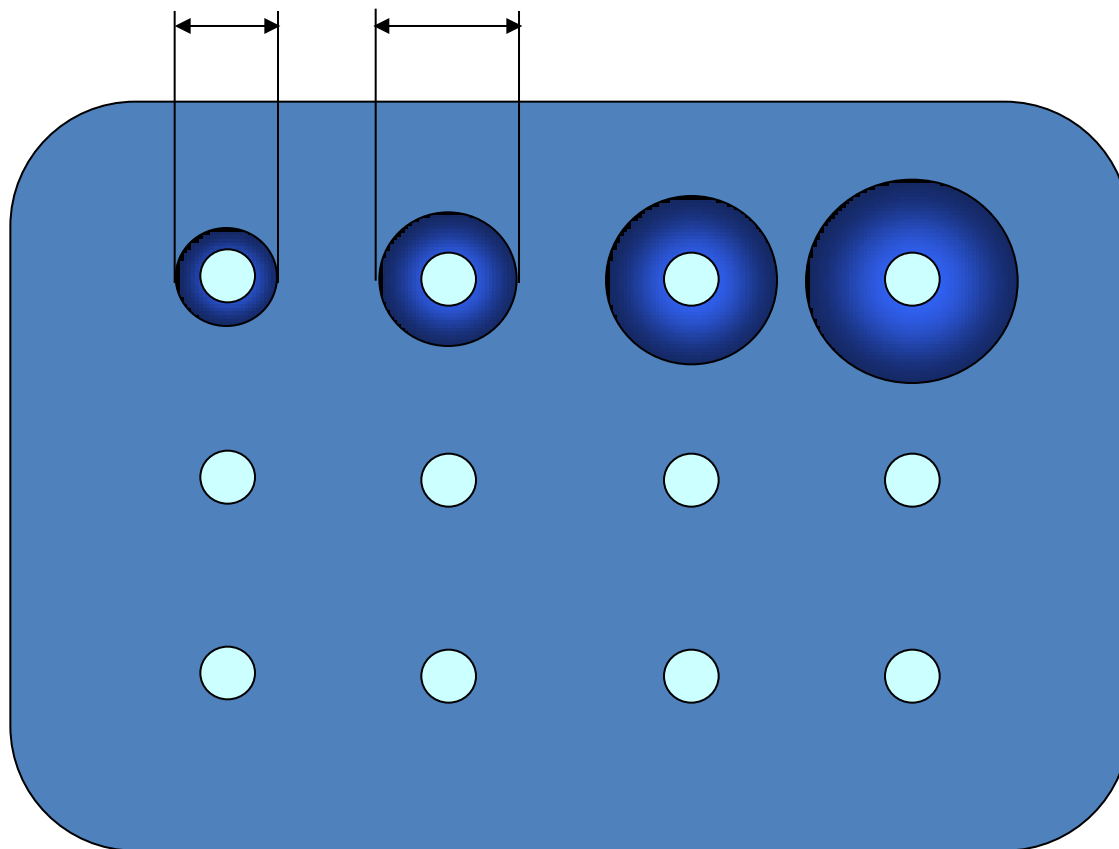

żel z przeciwciałami

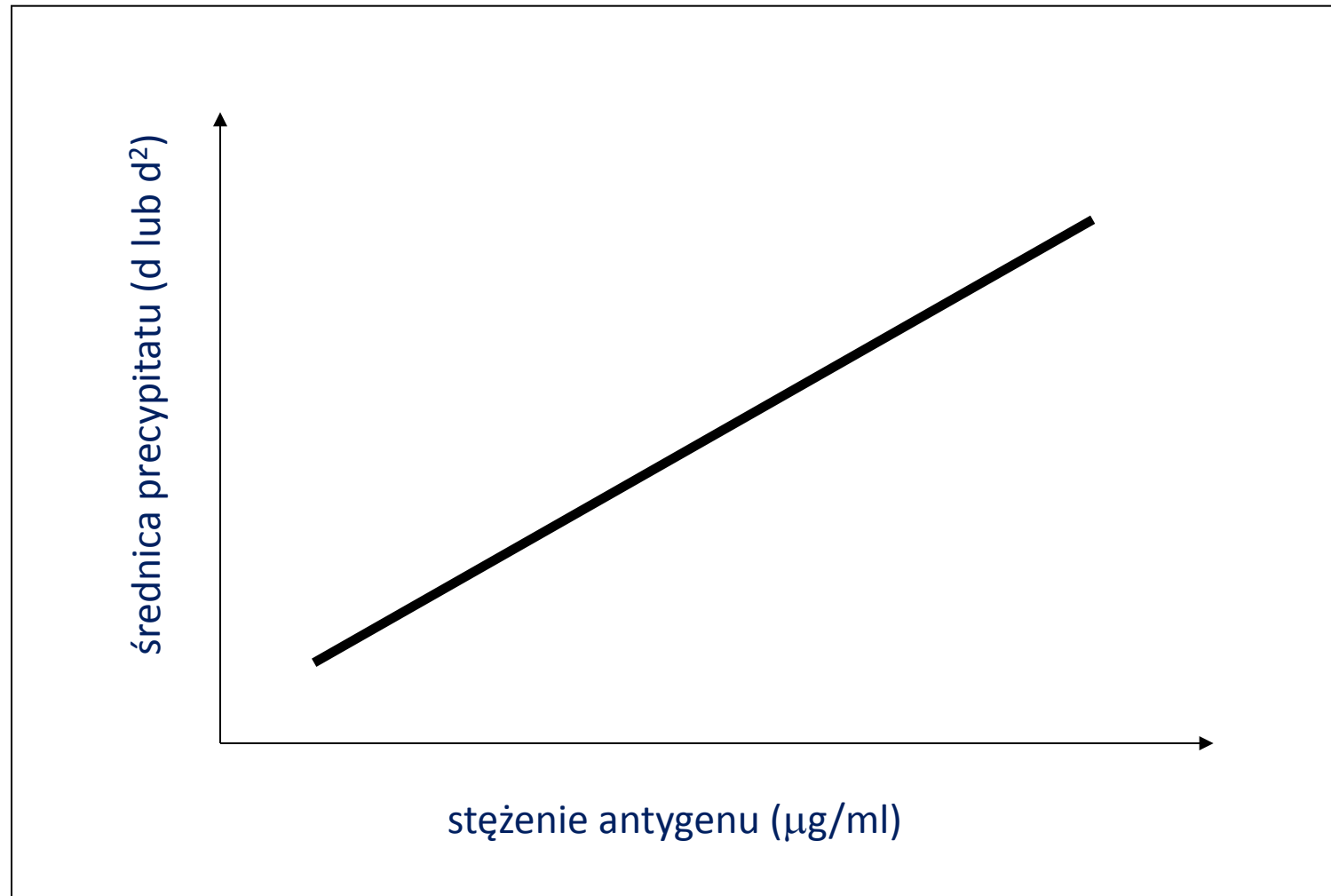
wg Orczyk-Pawłowicz, Kątnik-Prstowska

Immunoddyfuzja radialna wg Mancini

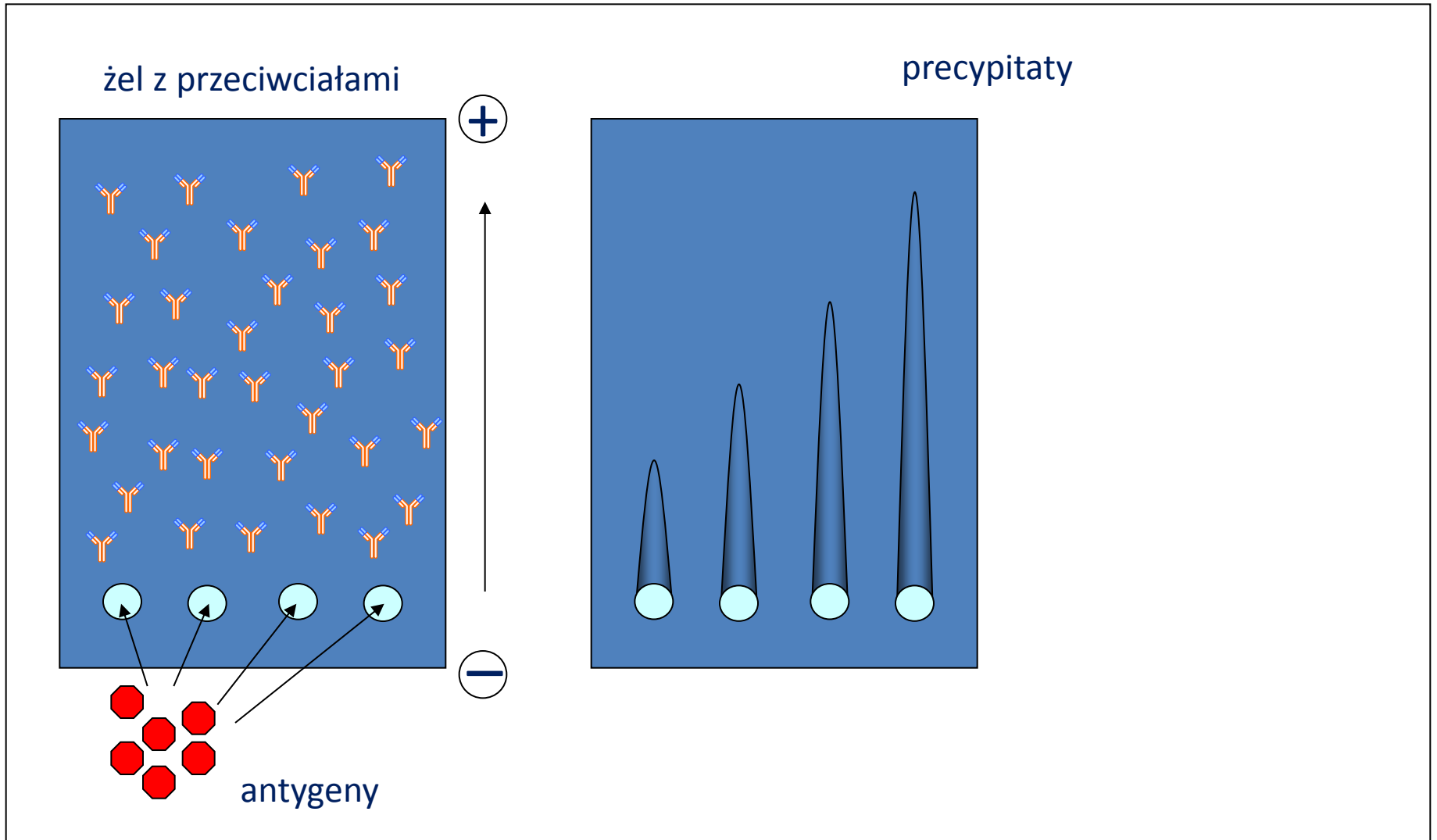
średnica kręgów precypitacyjnych

Immunodyfuzja radialna wg Mancini - krzywa wzorcowa

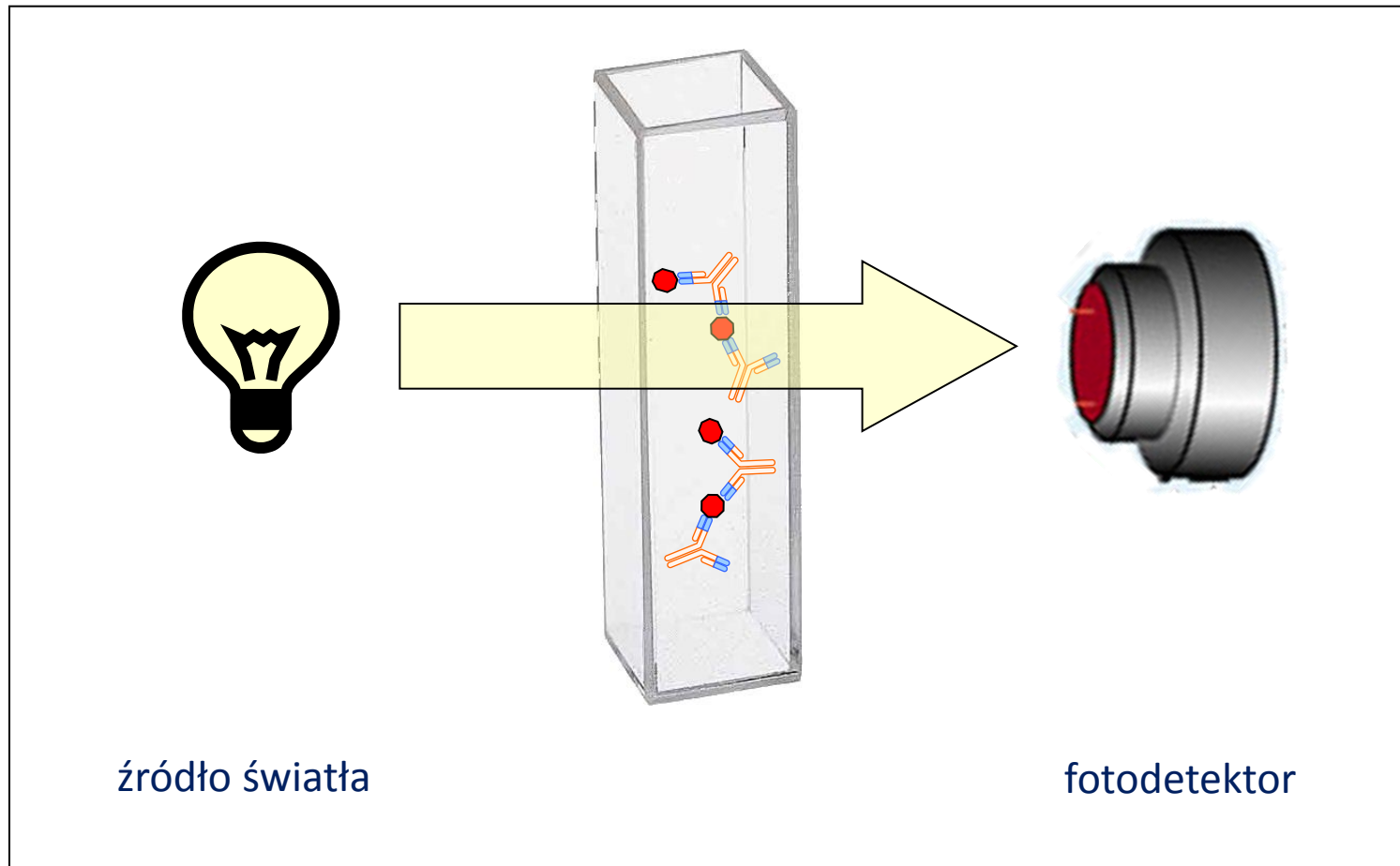

Immunoelktroforeza raketowa wg Laurella

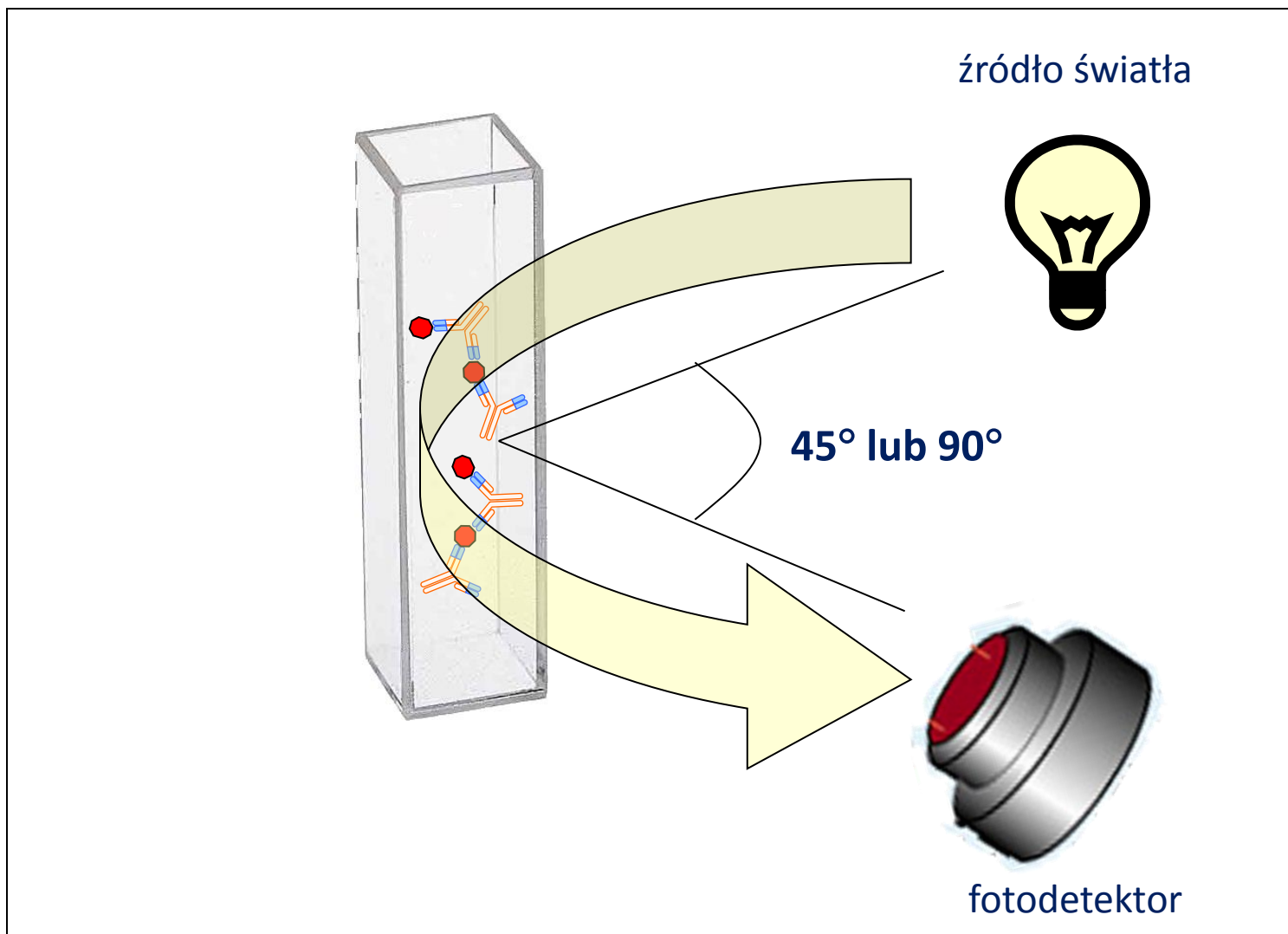
Turbidymetria

Pomiar światła przechodzącego przez zawiesinę

Nefelometria

Pomiar światła rozproszonego przez zawiesinę

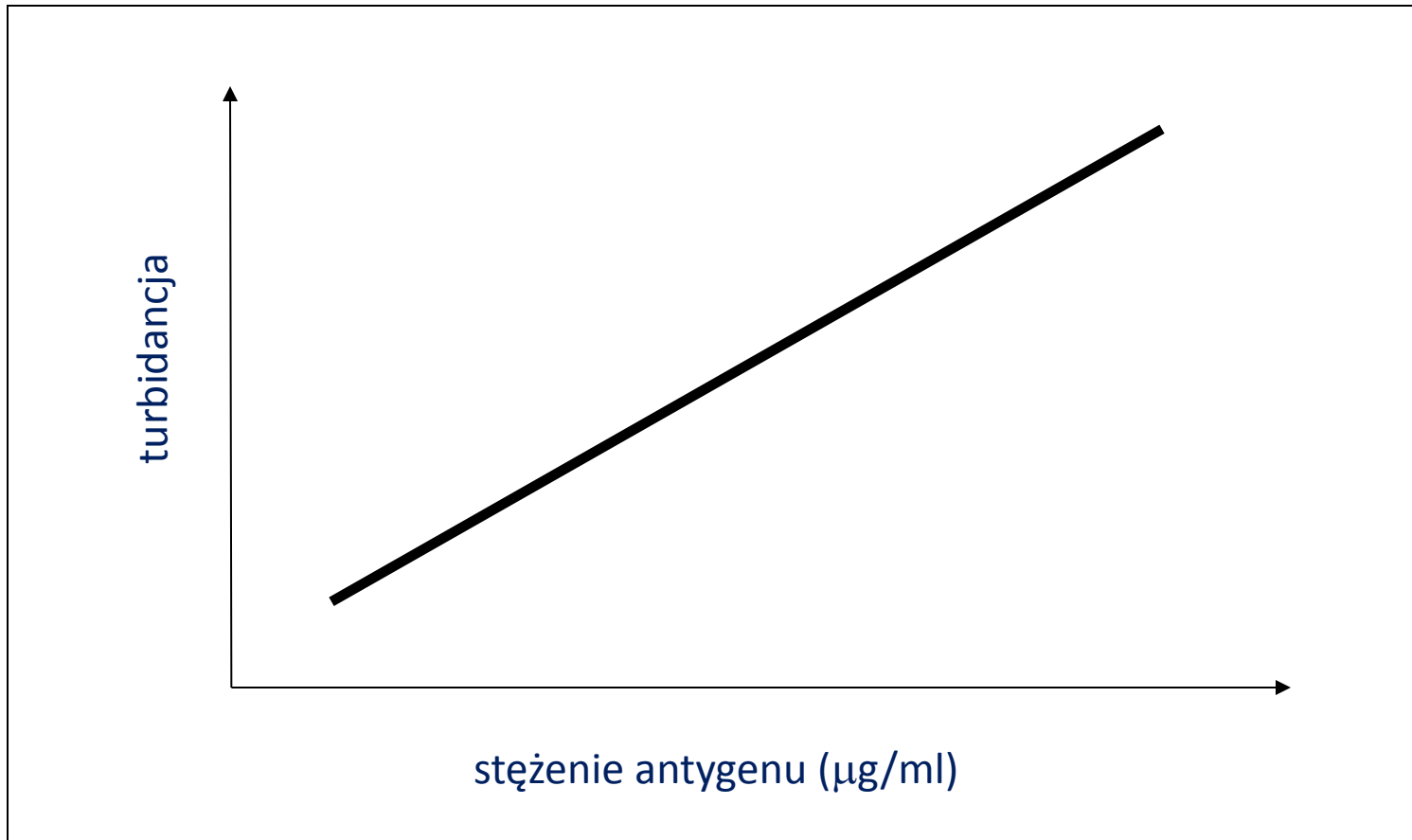

Warunki reakcji

1. Prawidłowe przygotowanie roztworów
2. Temperatura
3. Jakość analizowanego materiału
  - bez elementów komórkowych i związków barwnych
  - czysty pod względem bakteriologicznym
  - oczyszczone przeciwciała

Krzywa standardowa

Zależność między natężeniem wiązki światła przechodzącej przez roztwór koloidu lub jej rozproszeniem a stężeniem roztworu koloidalnego dla serii roztworów wzorcowych

Zastosowanie metod opartych na tworzeniu precipitatów

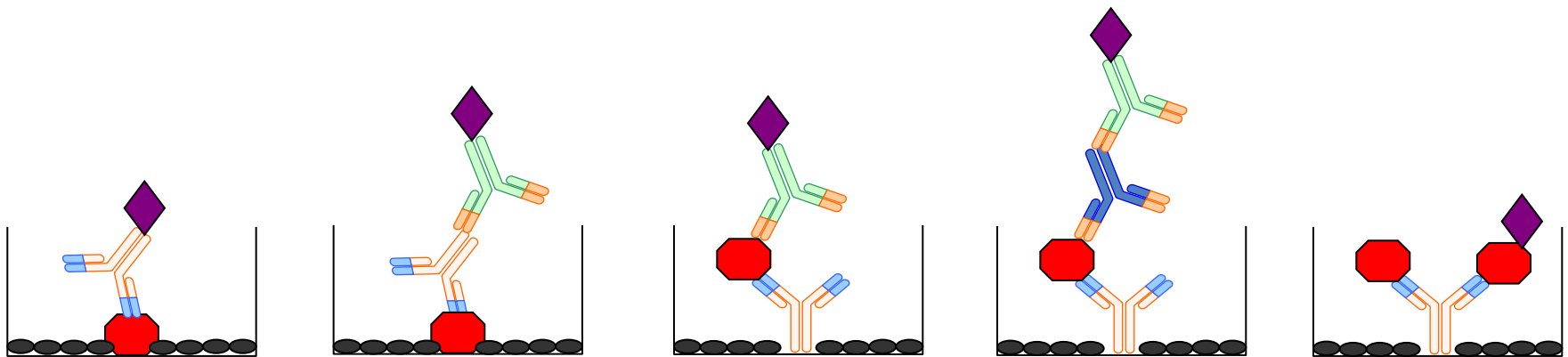
- albumina,
- składowe dopełniacza C3c, C4
- kwaśna α_1 -glikoproteina,
- α_1 -antychymotrypsyna,
- apolipoproteina,
- białko CRP,
- haptoglobina,
- β_2 -mikroglobulina,
- RF,
- hemoglobina,
- czynniki krzepnięcia,
- ASO
- ceruloplazmina,
- transferyna,
- fibronektyna,
- lizozym,
- immunoglobuliny (IgG, A, M, D, E),
- podklasy immunoglobulin (IgG1-4, IgA1-2),
- łańcuchy lekkie Ig κ , λ
- hormony

Metody ilościowe wykorzystujące znaczniki

testy fazy stałej:

- radioimmunologiczne (RIA)
- immunoenzymatyczne (ELISA)

Testy fazy stałej

bezpośredni

pośredni

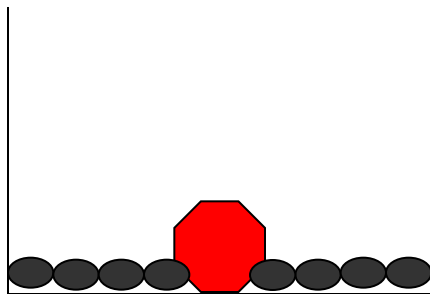
kanapkowy

**kanapkowy
z podwójnym
przeciwciałem
detekcyjnym**

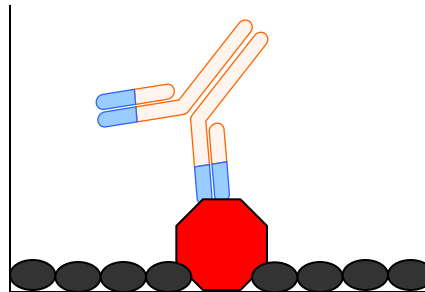
kompetycyjny

Test pośredni w fazie stałej

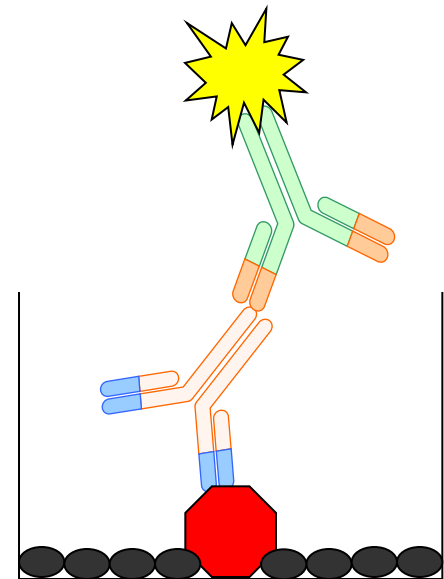
antygen

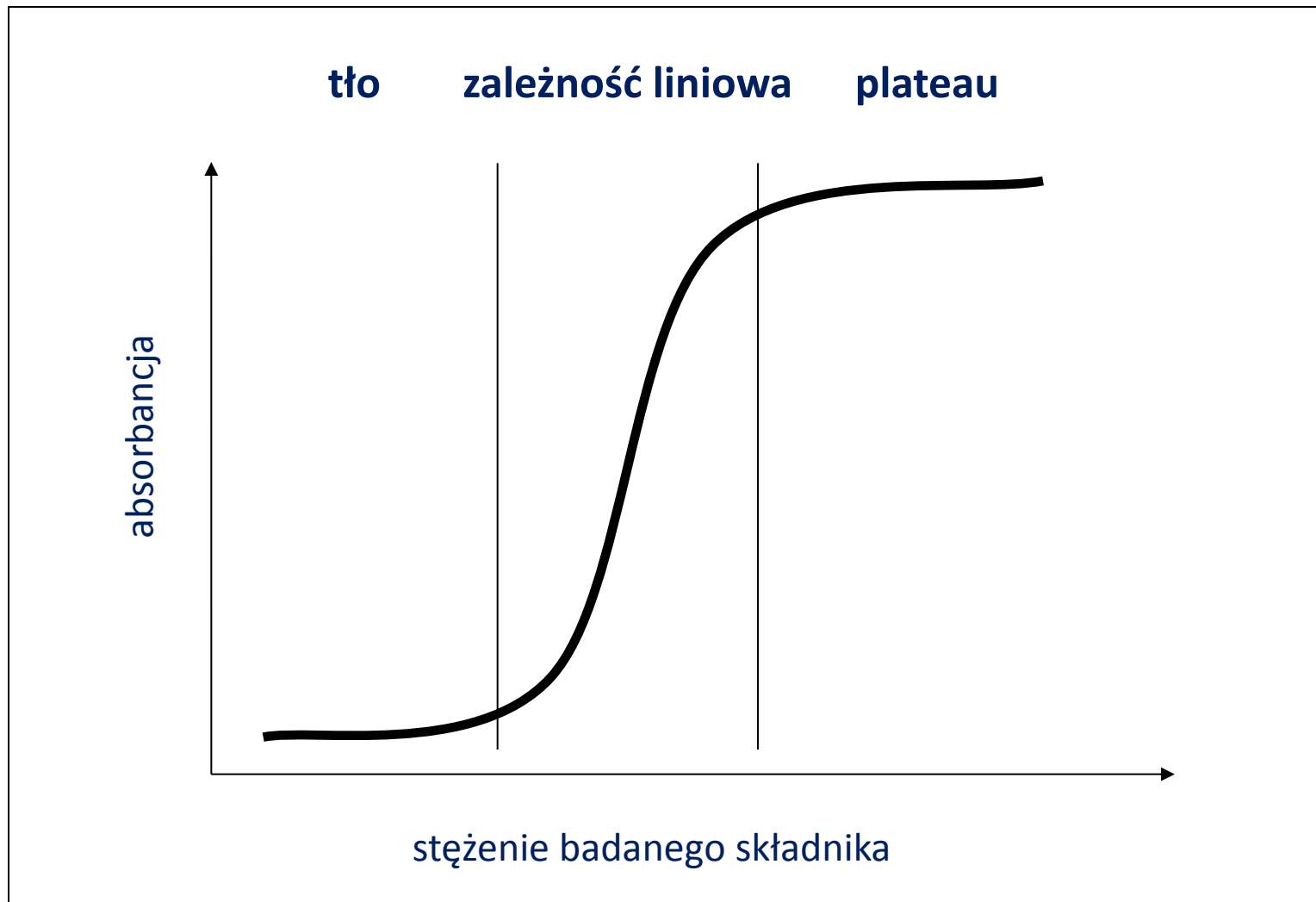
przeciwciała I°

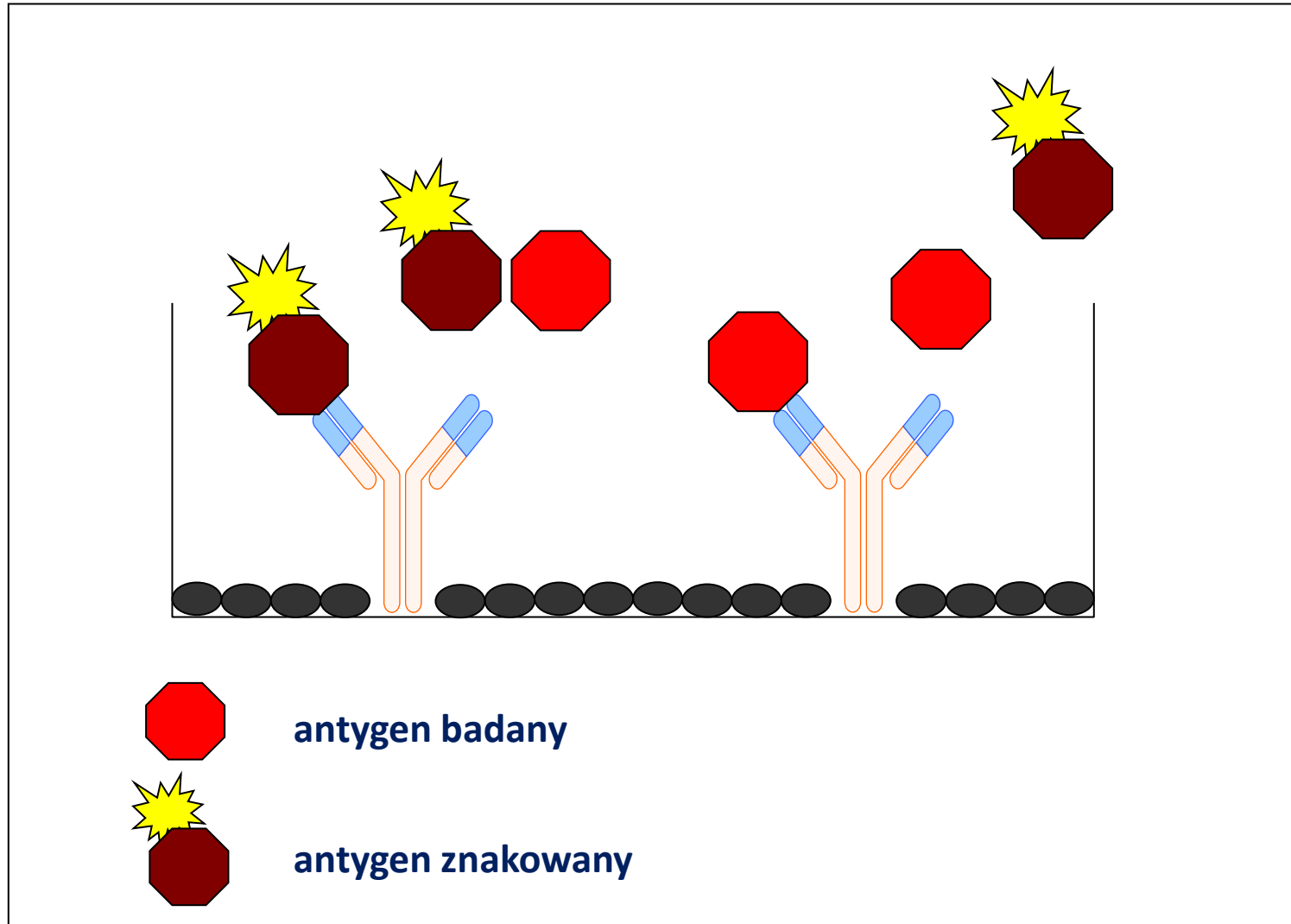
przeciwciała II°
znakowane

Krzywa kalibracyjna

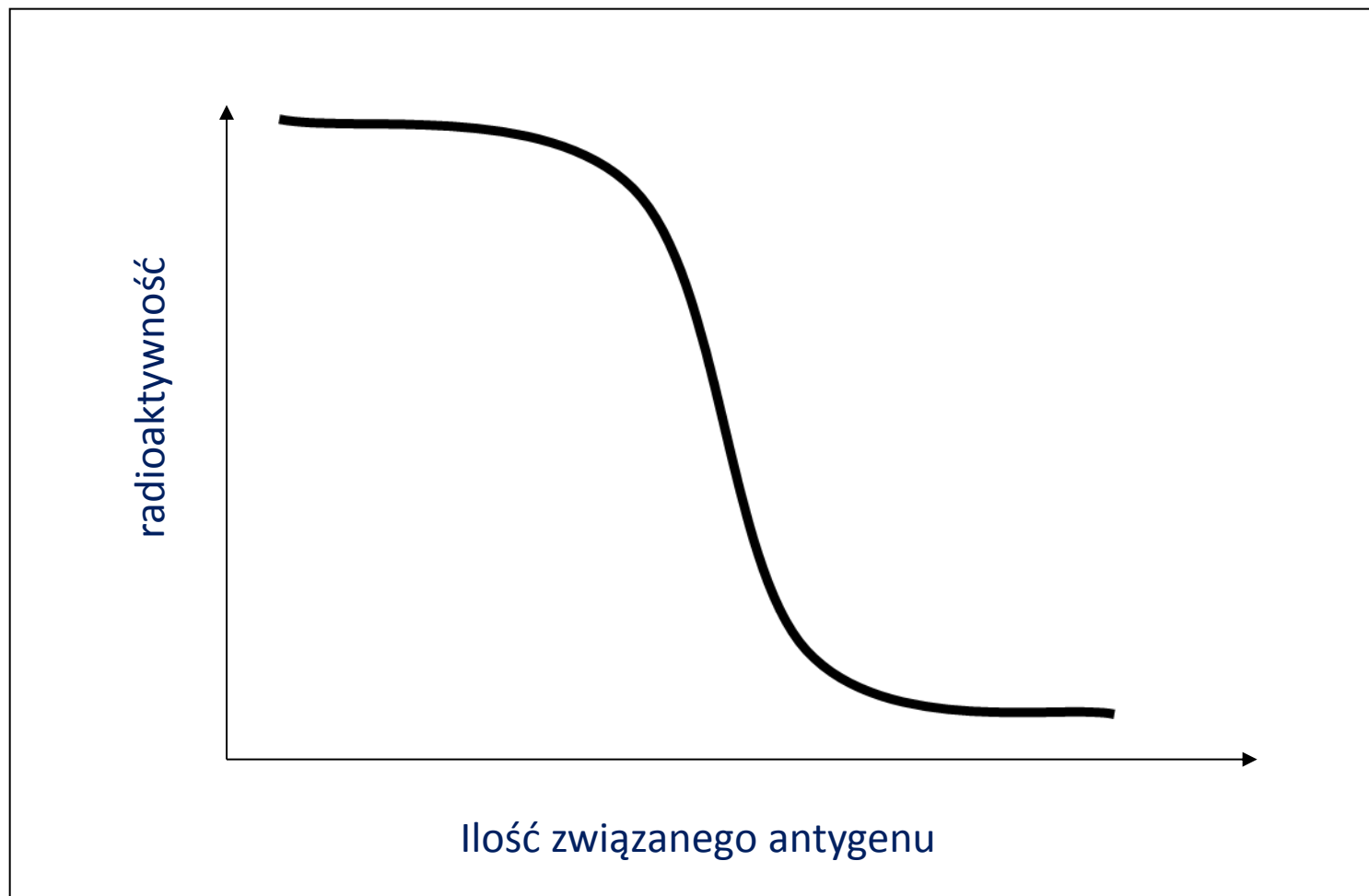

Test kompetycyjny w fazie stałej

Krzywa wzorcowa

Metody radioimmunologiczne

RIA - Radio-Immuno-Assay

Pomiar radioaktywności substancji znakowanych izotopem promieniotwórczym.

Najczęściej stosowane izotopy:

^{125}I , ^{131}I – emitery γ - do znakowania antygenów białkowych

^{14}C , ^3H – emitery β - do znakowania związków drobnocząsteczkowych

1. Test bezpośredni w fazie płynnej (Farra)
2. Test pośredni w fazie stałej,
3. Test podwójnego wiązania w fazie stałej (test „kanapkowy”, sandwich test), IRMA - Immuno-Radio-Metric Assay
4. Test kompetycyjny w fazie stałej,

Metody radioimmunologiczne

- hormony,
- antygeny nowotworowe (np. CEA, AFP),
- autoprzeciwciała,
- swoiste przeciwciała klasy IgE (np. RAST, RIST),
- leki,
- witaminy.

Metody immunoenzymatyczne

ELISA - enzyme-linked immunosorbent assay

Wykorzystanie katalitycznych właściwości enzymów w wykrywaniu i ilościowym oznaczaniu substancji w reakcjach immunologicznych.

Najczęściej stosowane enzymy:

- Fosfataza alkaliczna
- Peroksydaza chrzanowa
- β -Galaktozydaza
- Oksydaza glukozowa
- Ureaza
- Katalaza

Koniugaty i substraty

znakowane enzymem przeciwciała
lub antygeny detekcyjne

Enzym	Związek	Odczyt (filtr, λ)
Fosfataza alkaliczna	<i>p</i> -nitrofenylofosforan sodowy	410 nm
Peroksydaza chrzanowa	<i>o</i> -fenylenodiamina (OFD) + H ₂ O ₂	495 nm
	Tetrametylobenzydyna (TMB)	650 nm bez przerywania reakcji 450 nm z H ₂ SO ₄

Testy ELISA w diagnostyce medycznej

- oznaczanie antygenów (kompletnych)
- oznaczanie specyficznych przeciwciał
- testy kompetytywne – oznaczanie haptenów (antygenów niekompletnych)

Wykrywanie antygenów

- zastosowanie swoistych przeciwciał,
- poliklonalność przeciwciał zwiększa swoistość testu, można użyć przeciwciał od dwóch różnych gatunków zwierząt,
- częściej stosuje się przeciwciała monoklonalne, także dwa różne.

Oznaczenie stężeń:

- hormonów białkowych
- markerów towarzyszących nowotworom
- białek ostrej fazy
- cytokin,
- cząsteczek adhezyjnych,
- niektórych patogenów

Wykrywanie swoistych przeciwciał

- Faza stała opłaszczona antygenem izolowanym z danego czynnika patogenego – białka silnie immunogenne wywołujące szybką odpowiedź zainfekowanego organizmu; antygeny rekombinowane zwiększają specyficzność testu; zastosowanie mieszaniny przeciwciał
- Badana surowica z poszukiwanymi przeciwciałami. Jeżeli badany miał kontakt z patogenem, przeciwciała są obecne i zwiążą się z antygenami na płytce.
- Koniugat - przeciwciało przeciwko ludzkim immunoglobulinom (albo konkretnej ich klasie), znakowane enzymem. Wiąże się do badanych przeciwciał, obecnych w kompleksach na płytce.
- Chromogen lub substrat reakcji enzymatycznej, który enzym przekształca w barwny produkt reakcji.

Zastosowanie:

- diagnostyka chorób zakaźnych
- identyfikacja alergenów
- diagnostyka chorób autoimmunizacyjnych

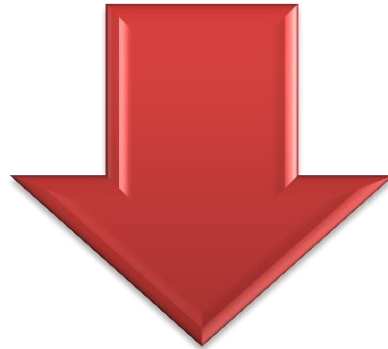
Wykrywanie haptenów

Testy kompetycyjne (konkurencyjne)

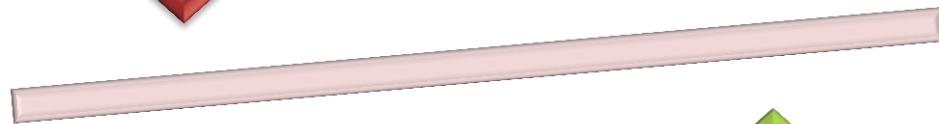
Oznaczenie stężeń:

- hormonów steroidowych i tarczycy
- pozostałości i metabolitów leków
- używek i suplementów (narkotyki, anaboliki)

ELISA

**wysoka czułość
i swoistość**

**wysoki koszt,
czas oznaczenia,
skomplikowana
procedura**

